

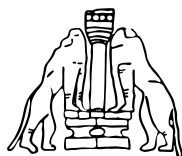
ARCHIWUM

HISTORII FILOZOFII

— I MYŚLI SPOŁECZNEJ —

ARCHIVE OF THE HISTORY OF PHILOSOPHY
AND SOCIAL THOUGHT

VOL. 58/2013

INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK
INSTYTUT FILOZOFII UNIwersYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA

Zespół redakcyjny/Editorial Staff

Seweryn Blandzi (redaktor naczelny/Editor-in-Chief);
Danilo Facca (z-ca redaktora naczelnego/Co-Editor);
Halina Floryńska-Lalewicz (sekretarz redakcji/Assistant Editor);
Przemysław Parszutowicz (sekretarz redakcji/Assistant and Web Editor);

Jerzy Giebułtowski; Rafał Toczko; Leszek Skowroński;
Wojciech Starzyński; Wojciech Wrotkowski; Marcin Zdrenka

Rada Programowa/Advisory Board

Stanisław Borzym (Honorowy Przewodniczący/Honoured Chairman);
Jacek Migasiński (Przewodniczący/Chairman);

Tomasz Bartel, Silvia Bonacchi, John D. Caputo (Syracuse), François Chirpaz (Lyon),
Johnny Christensen (Copenhagen), Brian O'Connor (Dublin), Rolf Darge (Salzburg),
Juliusz Domański, Adam Drozdek (Pittsburgh), Michael Erler (Würzburg),
Michel Fattal (Grenoble), Günter Figal (Freiburg), Tadeusz Gadacz, Alexandre Guimarães
Tadeu de Soares (Uberlândia), Eugeniusz Górski, Wolfram Hogrebe (Bonn),
Steffen Huber, Anna Kelesidou (Athens); Agnieszka Kijewska, Theodore Kiesel
(Northern Illinois), Zbigniew Król, Zbigniew Kuderowicz, Norbert Leśniewski,
Dariusz Łukasiewicz, Sławomir Mazurek, Kamila Najdek, Krzysztof Narecki,
Zbigniew Ogonowski, Stefano Poggi (Firenze), Marcin Poręba, Roger Pouivet (Nancy),
Jarosław Rolewski, Livio Rossetti (Perugia), Clemens Sedmak (Salzburg),
Gerhard Seel (Bern), Josef Seifert (Liechtenstein), Marian Skrzypek, Maciej Soin,
Pirmin Stekeler-Weithofer (Leipzig), Tadeusz Szawiel, Lech Szczucki, Janusz Tazbir,
Robert Theis (Luxembourg), Marian Wesoły, Claus Zittel, Zbigniew Zwoliński, Jolanta Żelazna

Redakcja tomu/Editors of the Issue

Seweryn Blandzi, Danilo Facca

PL ISSN 0066-6874
© Copyright by „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”
Warszawa/Toruń 2013

Adres Redakcji:
Instytut Filozofii i Socjologii PAN
ul. Nowy Świat 72, pok. 118,
00-330 Warszawa
ahf@ifispan.waw.pl
www.ahf.ifispan.pl

Skład i korekty: Wydawnictwo IFiS PAN
Druk i dystrybucja: Wydawnictwo UMK w Toruniu
Projekt graficzny: Piotr M. Kozanecki

Spis treści

MICHEL FATTAL

Słowa i czyny u Heraklita. O teoretycznych podstawach moralnego działania 9

MARCIN PIETRZAK

Antyfilozofia cynicka w *Nigrinosie* Lukiana 45

SEWERYN BLANDZI

Filon z Aleksandrii i problem genezy onto-teologii 59

JAKUB SZCZEPAŃSKI

Homo homini deus est – homo homini lupus est. Kilka uwag o naturze ludzkiej według Hobbesa 73

MARCO SGARBI

Thomas White, an Aristotelian Response to Scepticism 83

WOJCIECH WŁOCH

Relacja jednostka-państwo w wybranych nowożytnych teoriach własności 97

KATARZYNA Ł. CZĘŚCIK

Filozoficzno-ideologiczne podstawy działalności Zakonu Iluminatów w świetle głównych założeń późno-oświeceniowej filozofii Adama Weishaupta 115

ANDRZEJ KARALUS

The Origins of the Concept of Ideology 131

ANTONI SZWED

O zasadniczej niesprowadzalności „systemu” Kierkegaarda do systemu Hegla 151

ANDRZEJ DOMAŃSKI

Zapomniane źródła i inspiracje psychologii tłumu 173

WOJCIECH HANUSZKIEWICZ

Ontologiczne założenia Platońskiej teorii idei w ujęciu Hermanna Lotzego 195

ERIC S. NELSON

Naturalism and Anti-Naturalism in Nietzsche 213

SPIS TREŚCI

ZBIGNIEW AMBROŻEWICZ

Destrukcja lub synteza. O dwóch metodach interpretacji filozofii
William Jamesa 229

PRZEMYSŁAW PARSZUTOWICZ

On the Transcendental Philosophy in the Light of the Kantian
Aggregate–System Opposition 253

ADAM DROZDEK

Scheler: between Striving and Love 267

SŁAWOMIR MAZUREK

Dziedzictwo gnozy w rosyjskiej filozofii religijnej 287

TADEUSZ ZATORSKI

Bóg zawiódł. „Dziecinna” teologia *Pasji według Mateusza*
Hansa Blumenberga 305

ANNA MICHAŁSKA

Pojęcie paradygmatu oraz ideału nauki w rekonstrukcjach historii wiedzy 335

MARZENNA JAKUBCZAK

Komparatystyka na gruncie filozofii. Założenia, uprzedzenia i perspektywy 357

JAKUB NALICHOWSKI

Masowa polityka i marksizm. Z genealogii problemu dialektyki
rozumu jako dialektyki masowej demokracji 373

DANIELE STASI

Odnowienie semantyczne demokracji. Uwagi na temat filozofii
polityki Kelsena i Bobbio 389

Przekłady

EDMUND HUSSERL

Idea filozofii i jej historyczne pochodzenie. Przeł. M. Bogaczyk-Vormayr 409

Recenzje

STANISŁAW BORZYM

O sposobach uprawiania historii filozofii; (Mirosław Tyl, *Filozofia –
historia – historia filozofii. Filozoficzne konteksty polskiej historiografii
XX wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2012). 429

GEMMO IOCCO

Carl Stumpf and the Philosophical-psychological Debate at the turn of
19th and 20th Centuries; (*Carl Stumpf – From Philosophical Reflection
to Interdisciplinary Scientific Investigation*, edited by Silvia Bonacchi
& Geert-Jan Boudewijnse, Krammer, Wien 2011). 433

Contents

MICHEL FATTAL	
Speech and Action in Heraclitus. On the Theoretical Foundations of Moral Action	9
MARCIN PIETRZAK	
Cynical Antiphilosophy in Lucian's <i>Nigrinos</i>	45
SEWERYN BLANDZI	
Philo of Alexandria and the Origins of Onto-theology	59
JAKUB SZCZEPAŃSKI	
<i>Homo homini deus est – homo homini lupus est</i> . Some Remarks concerning Hobbes' View of Human Nature	73
MARCO SGARBI	
Thomas White, an Aristotelian Response to Scepticism	83
WOJCIECH WŁOCH	
The Relationship between the Individual and the State in Selected Modern Theories of Property	97
KATARZYNA CZĘŚCIK	
Philosophical and Ideological Basis of the Activity of the Order of the Illuminati in the Light of Main Assumptions of the Late-Enlightenment Philosophy of Adam Weishaupt	115
ANDRZEJ KARALUS	
The Origins of the Concept of Ideology	131
ANTONI SZWED	
On Fundamental Irreducibility of Kierkegaard's "System" to Hegel's System	151
ANDRZEJ DOMAŃSKI	
Forgotten Sources and Inspirations of Crowd Psychology	173
WOJCIECH HANUSZKIEWICZ	
Ontological Assumptions of Plato's Theory of Ideas according to Hermann Lotze	195
ERIC S. NELSON	
Naturalism and Anti-Naturalism in Nietzsche	213

CONTENTS

ZBIGNIEW AMBROŻEWICZ	
Destruction or Synthesis. On Two Methods of Interpretation of William James' Philosophy	229
PRZEMYSŁAW PARSZUTOWICZ	
On the Transcendental Philosophy in the Light of the Kantian Aggregate–System Opposition	253
ADAM DROZDEK	
Scheler: between Striving and Love	267
SŁAWOMIR MAZUREK	
The Heritage of Gnosis in Russian Religious Thought	287
TADEUSZ ZATORSKI	
God's Failure. The "Childlike" Theology of Hans Blumenberg's St Matthew <i>Passion</i>	305
ANNA MICHAŁSKA	
The Concept of Paradigm and the Ideal of Science in the Reconstructions of the History of Knowledge	335
MARZENNA JAKUBCZAK	
Comparative Studies in Philosophy. Assumptions, Prejudices and Perspectives	357
JAKUB NALICHOWSKI	
Mass Politics and Marxism. The Genealogy of the Problem of Dialectics of Reason as Dialectics of Mass Democracy	373
DANIELE STASI	
The Semantic Renewal of Democracy. Some Remarks on Kelsens' and Bobbio's Political Philosophy	389

Translations

EDMUND HUSSERL	
The Idea of Philosophy and its Historical Origin. Trans. by M. Bogaczyk-Vormayr	409

Reviews

STANISŁAW BORZYM	
On the Ways of Practicing the History of Philosophy; (Miroslaw Tyl, <i>Philosophy – History – History of Philosophy. Philosophical Contexts XXth Century Polish Historiography</i> , University of Silesia Press, Katowice 2012).	429
GEMMO IOCCO	
Carl Stumpf and the Philosophical-psychological Debate at the turn of 19 th and 20 th Centuries; (<i>Carl Stumpf – From Philosophical Reflection to Interdisciplinary Scientific Investigation</i> , edited by Silvia Bonacchi & Geert-Jan Boudewijnse, Krammer, Wien 2011).	433